

Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.091/2024/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Ujvári Tamás Ügyvédi Iroda (cím., ügyintéző: dr. Ujvári Tamás ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím, tartózkodási helye: Sz.-i F. és B., cím) felperesnek – a dr. Sz. Sz. kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 8.P.20.881/2023/22. számú ítélete ellen a felperes 25. és az alperes 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezései folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperes keresetét teljesen elutasítja. A felperes által az államnak fizetendő feljegyzett kereseti illetéket 138 000 (százharmincnyolcezer) forintra felemeli. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 184 000 (száznyolcvannégyezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A korábban különleges katonai kiképzésben részesült, idegenlégiósként is szolgált felperes az életfogytig tartó fegyházbüntetését 2017. október 11. és 2018. május 17. között – megszakításokkal – az alperesnél töltötte, amelynek parancsnoka a befogadásakor egyéni kezelési utasítást adott ki a felperesre vonatkozóan. Ebben megállapította, hogy a felperes emberölést, csempészetet-orgazdaságot, rablást, robbanószerrel és robbanóanyaggal visszaélést, gazdaságot, fogolyszökést, közokirat-hamisítást, valamint rongálást követett el, a feltételes szabadságra bocsáthatóságát pedig legkorábban 2036-ban lehet megvizsgálni. Rögzítette, hogy a felperes magas biztonsági kockázatú, szigorúbb rezsimbe sorolt fogvatartott, akinek zárkáját kizárólag két személyi állományú tag jelenlétében lehet kinyitni. Az intézet belüli mozgásához az elhelyezésére szolgáló F épület elhagyása esetén mozgáskorlátozásként patentbilincset és bilincsrögzítő övet, az F épületen belül pedig patentbilincset kell alkalmazni. A szabad levegőn tartózkodását az F épület első emeletén található tetőtéri sétaudvaron kell végrehajtani, amelyen a felperes kizárólag egyedül vehet részt, más fogvatartott nem lehet jelen, mozgáskorlátozásként pedig ilyenkor is rögzíthető állású patentbilincset kell használni.

[2] A Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség 2017. december 27-én tájékoztatta a felperest, hogy a korábbi fogvatartási helyén: a S.-i Fegyház és Börtönben formai okból hibásan sorolták be őt szigorúbb rezsimbe, mert a döntést megelőzően elmulasztották a meghallgatását. Erre tekintettel az ügyész kezdeményezte a rezsimbesorolás felülvizsgálatát, megállapította ugyanakkor, hogy a hiba nem érintette a felperes kockázati besorolását, amely már a hibás rezsimbesorolást megelőzően is magas volt, majd azt követően is az maradt.

[3] Az alperes a hibás rezsimbesorolásra tekintettel nem változtatta meg a felperes egyéni kezelési utasítását, hanem annak megfelelően: patentbilincs alkalmazásával és a többi fogvatartottól elkülönítve biztosította számára a napi egy óra szabad levegőn tartózkodást, amelyet a felperes – a hidegebb téli időjárás miatt – 2018. január 3-án és 5-én nem igényelt, 2018. január 6., 7., 14. és 22. napjain pedig idő előtt megszakított. A szabad levegőn tartózkodás során nem szenvedett fagyási sérüléseket.

[4] A felperes az alpereshez történt átszállítását, azaz 2017. október 11-ét megelőzően jogszerűen használt mobiltelefont, mert teljesítette az ehhez szükséges feltételeket, így – egyebek mellett – volt egyedi felhasználási szerződése a mobilszolgáltatóval, továbbá 35 000 Ft óvadékot is elkülönített a letéti pénzéből a mobiltelefonban általa okozott esetleges kár fedezetére. Bár e készüléket az átszállításának megkezdésekor sértetlen állapotban adta át a S.-i Fegyház és Börtön alkalmazottainak, az a megérkezésekor már megrongált állapotban volt, ismeretlen személy ugyanis lefeszítette a hátlapját és kiemelte a SIM-kártyát. Az alperes fegyelmi és kártérítési eljárást indított a felperessel szemben, ez utóbbi eljárás eredményeként pedig kötelezte őt a kár megtérítésére. Ennek összegét levonta a felperes által biztosított óvadékból, amely az előírt mérték alá csökkent, ez pedig kizárta annak lehetőségét, hogy a felperes újabb mobiltelefonhoz jusson. Miután azonban a felperes pert indított az alperessel szemben a kártérítési határozat felülvizsgálata iránt, az alperes e döntését megváltoztatta és úgy határozott, hogy a kárt maga viseli, amelyet azzal indokolt, hogy nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani azt, hogy a kárt a felperes idézte elő. Erre tekintettel a felperes által nyújtott óvadék felszabadult, így az alperes újra biztosított számára mobiltelefont. 2017. október 27. és 2018. április 23. között ugyanakkor a felperesnek nem volt mobilkészüléke, így a telefonos kapcsolattartás jogát kizárólag az épület folyosóján lévő fali készülék igénybevételevel tudta gyakorolni.

[5] A felperes a keresetében arra kérte a bíróságot, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-a alapján kötelezze az alperest 2 300 000 Ft sérelemdíj megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy az alperes megsértette a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 9. §-át és 145. §-át, valamint a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014 (XII.19.) IM rendelet (továbbiakban: IM rendelet) 54. §-át, mert az egyéni kezelési utasítás kiadásakor nem vette figyelembe, hogy a rezsimbesorolása jogellenes volt, ezért szükségtelenül rendelt el bilincshasználatot a szabad levegőn tartózkodása során, amellyel fagyási sérüléseket okozott neki. Mindezek miatt megsértette a Ptk. 2:42. §-ának (2) bekezdésében foglalt emberi méltósághoz fűződő jogát, ezért köteles 2 000 000 Ft sérelemdíjat fizetni. Azzal pedig, hogy 2017. október 27. és 2018. április 23. között nem biztosított számára mobiltelefont, megsértette a Bvtv. 9. §-át, a 122. §-ának b) pontját, az IM rendelet 44. §-át, valamint a Ptk. 2:43. §-ának b) pontjában foglalt magánélethez és kapcsolattartáshoz fűződő jogait is, ezért köteles további 300 000 Ft sérelemdíj megfizetésére.

[6] Az alperes az ellenkérelmében elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan pedig azt kérte, hogy a bíróság a sérelemdíjat a felperes valós sérelmeinek figyelembevételével, mérsékelt összegben határozza meg. Arra hivatkozott, hogy a Bvtv. 145.

§-a (1) bekezdésének c) pontja és az IM rendelet 54. §-a alapján – biztonsági intézkedésként – jogszerűen alkalmazott bilincset a felperessel szemben. Mindez a Bvtv. 142. §-a (2) bekezdésének megfelelően egyéni kockázatelemzésen alapult, amelyet a felperes a Bvtv. 26. §-ának (4) bekezdése, valamint a büntetvégrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Bvsz.) 30. §-ának (3) bekezdése alapján a fogvatartása alatt nem ismerhet meg, így azt teljeskörűen nem lehet becsatolni. A felperes számára hozzáférhető adatok: az általa elkövetett bűncselekmények száma és súlya, továbbá a személyi körülményei azonban a teljes kockázatértékelés benyújtása nélkül is igazolják, hogy a fogvatartás biztonsága érdekében – lényegében 1996. óta – egyéni elbánásban kell részesíteni őt, ezen intézkedések miatt ugyanakkor nem szenvedett sem fagyási, sem egyéb sérüléseket. Erre tekintettel nem sérült az emberi méltósága, ha pedig mégis, az olyan csekély sérelemmel járt, amely nem indokol sérelemdíjat, annyit pedig végképp nem, amennyit követel. Nem sértette meg a felperes magánélethez és kapcsolattartáshoz fűződő jogait sem, mert a Bvtv-ben írt valamennyi kapcsolattartási formát gyakorolhatta, ennek keretében pedig az IM rendelet 39. §-a (1) bekezdésének b) pontjában írt időtartamban megillette őt a fali telefon használatának joga is. A mobiltelefon átmeneti hiánya legfeljebb kényelmetlenséget okozhatott a számára, amely nem személyiségi jogsértés, ha pedig az, akkor nem jár érte sérelemdíj.

[7] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 300 000 Ft sérelemdíjat, az ezt meghaladó keresetet pedig elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak 120 060 Ft feljegyzett kereseti illetéket, megállapította ugyanakkor, hogy 17 940 Ft feljegyzett kereseti illetéket az állam visel.

[8] A határozatának indokolása szerint a felperes erre irányuló indítványa ellenére nem szerezhette be a róla készült egyéni kockázatelemzést, mert nem értékelhetett olyan bizonyítékot, amelyet a felperes a Bvtv. 26. §-ának (4) bekezdése alapján nem ismerhet meg. A többi bizonyítási indítványnak ugyanakkor helyt adott, az így beszerzett okiratok és tanúvallomások alapján pedig arra a következtetésre jutott, hogy az alperes alkalmazottai minden esetben az egyéni kezelési utasításnak megfelelő módon bántak a felperessel, ezért valóban csupán bilincsben engedték ki a szabad levegőre. Noha a csatolt ügyészi tájékoztatás szerint a felperes rezsimbesorolása formai okból hibás volt, az az IM rendelet 40. §-ának (1) bekezdése alapján nem érintette a felperes épületen belüli mozgatásának és a szabad levegőn való tartózkodásának módját. Mindezt az IM rendelet 54. §-a alapján kizárólag a felperesre vonatkozó adatok és információk, ennek keretében pedig a kockázati besorolása és az egyéni kockázatelemzése befolyásolta. A hibás rezsimbesorolás az ügyészi tájékoztatás szerint nem változtatta meg a felperes magas kockázati besorolását, amelyet az IM rendelet 50. §-a (5) bekezdésének c) pontja alapján – a rezsimtől függetlenül – legalább háromhavonta kellett felülvizsgálni. Ezen felülvizsgálatok során sem ügyész, sem büntetvégrehajtási bíró nem állapított meg jogsértést. Mindezt egy polgári ügyben eljáró bíróság nem bírálhatta felül, mert ezzel elvonta volna e szerveknek a Bvtv. 6. §-ában és a 24. §-ának (1) bekezdésében biztosított hatásköreit. Ugyanez következik a Bvtv. 26. §-ának (4) bekezdéséből is, amely azért akadályozza a felperesre vonatkozó egyéni kockázatelemzés bizonyítékként történő felhasználását, hogy ne lehessen megkerülni a magas biztonsági kockázatba sorolás felülvizsgálatára biztosított eljárásrendet. Ennek megfelelően a felperes a vele szemben alkalmazott magas biztonsági intézkedések indokoltságát kizárólag a kockázati besorolásának a felülvizsgálata során sérelmezhetne volna, amelyet a rendelkezésre álló adatok szerint nem tett meg. Mivel pedig a felperes nem igazolt személyiségi jogokat sértő többlettényállást: fagyási sérüléseket vagy retorziós intézkedési célzatot, alap nélkül hivatkozott arra, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz fűződő jogát akkor, amikor bilincsben biztosította számára a szabad levegőn való tartózkodás jogát, személyiségi jogsértés hiányában tehát ezért a magatartásért nem követelhetett sérelemdíjat.

[9] Arra ugyanakkor helyesen hivatkozott, hogy az alperes megsértette a kapcsolattartáshoz és a magánélethez fűződő jogait. A végrehajtási fokozatának és a rezsimbesorolásának megfelelő gyakorisággal, 7:00 és 21:00 között ugyanis minden nap megillette őt a mobiltelefon-használat joga, amelyet 2017. október 27-től 2018. április 23-ig nem tudott gyakorolni, mert az alperes – az egyedi felhasználási szerződésben vállalt kötelezettsége ellenére – nem biztosított a számára mobiltelefont. Mindez megnehezítette a telefonos kapcsolattartását, mert ebben az időszakban kizárólag az intézet folyosójára felszerelt fali telefont használhatta, amely a mozgására vonatkozó egyedi szabályok miatt jelentős korlátozás volt a cellában rendelkezésre álló mobilkészülékhez képest. A korábbi mobiltelefont nem a felperes rongálta meg, az ennek tisztázása érdekében indított fegyelmi eljárás pedig csupán észszerű időn túl: hat hónap elteltével fejeződött be. Fegyelmi büntetés nélkül ilyen hosszú ideig egyetlen fogvatartotti jogot sem lehet jogszerűen korlátozni. Erre tekintettel az alperes – neki felróható módon – megsértette a felperes kapcsolattartáshoz és magánélethez fűződő jogait, ezért a Ptk. 2:52. §-a alapján köteles 300 000 Ft sérelemdíj megfizetésére, ez áll ugyanis arányban a jogsértés jelentős súlyával és elhúzódó időtartamával.

[10] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése és a 102. §-ának (1) bekezdése alapján a pervesztességének arányában: 87%-ban kötelezte a felperest a feljegyzett kereseti illeték megfizetésére azzal, hogy az illeték fennmaradó része az illetékmentes alperes helyett az állam terhén marad. Megállapította, hogy a túlnyomórészt pervesztes felperes maga viseli az általa felszámított elsőfokú perköltséget, az alperes pedig nem kérte a költségeinek megtérítését.

[11] A felperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy – a Pp. 369. §-ának (1) bekezdésében és a (3) bekezdésének a), c) és d) pontjaiban foglalt felülbírálati jogkörében eljárva – részben változtassa meg az elsőfokú ítéletet és teljesen adjon helyt a keresetnek. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 346. §-ának (5) bekezdését, a Bvtv. 9. §-át, 122. §-át, 145. §-át, az IM rendelet 44. §-át, 54. §-át, továbbá a Ptk. 2:42. §-ának (2) bekezdését, 2:43. §-ának b) és c) pontjait, valamint a 2:52. §-át akkor, amikor elutasította az emberi méltóságot sértő bilincshasználat miatt előterjesztett keresetet. Ennek oka az, hogy nem szerezte be az egyéni kockázatelemzést annak ellenére, hogy ezt az okiratot akkor is felhasználhatta volna bizonyítékként, ha azt rajta kívül senki más nem ismerhette volna meg. Enélkül ugyanis nem hozhatott megalapozott döntést arról, hogy az alperes az egyéni kezelési utasítás kiadása során figyelembe vette-e a hibás rezsimbesorolást vagy nem. Tévesen következtetett arra is, hogy egy polgári perben eljáró bíróság nem minősítheti jogellenesnek az alperes magatartását. A büntetésvégrehajtási intézetek ugyanis nem állnak a jog felett, ezért az alperesnek igenis viselnie kell annak polgári jogi következményeit, hogy jelen esetben nyilvánvalóan tévesen mérlegelte a kockázatok és jogszerűtlenül alkalmazta a mozgáskorlátozó eszközöket. A polgári bíróság elmarasztaló ítélete nem az alperes döntésének a felülvizsgálatát, hanem csupán azt jelentette volna, hogy az alperes nem tartotta tiszteletben a polgári jog által biztosított kereteket, egy ilyen döntésnek pedig – különösen a jogsértést megállapító ügyészi határozat tükrében – nem lett volna akadálya. A jogvitát nem az IM rendelet 40. §-ának (1) bekezdése, hanem az 54. §-ának (1) bekezdése alapján kellett volna eldönteni, e jogszabályi rendelkezést ugyanis az alperes mindenképpen megsértette: akkor is, ha a bilincshasználatra vonatkozó döntésekor tudott a jogsértő rezsimbesorolásról (ez esetben szándékosan sértett jogot), és akkor is, ha nem (ez esetben nem szerzett be minden szükséges adatot). Az elsőfokú bíróság érvelésével szemben igenis alkalmazni kellett volna a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.332/2021/9. számú ítéletében foglalt iránymutatást, mert az alperes ugyan retorziós célzat nélkül, de mégis szükségtelenül írta elő a bilincshasználatot, amelynek igazolása érdekében be kell szerezni az egyéni kockázatelemzést.

[12] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítéletnek a felperes által fellebbezett részét helyes indokai alapján helybenhagyni kérte.

[13] Az alperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy részben változtassa meg az elsőfokú ítéletet, és teljesen utasítsa el a keresetet. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság iratellenes tényállás alapján, tévesen adott helyt a mobiltelefon átmeneti hiánya miatt előterjesztett keresetnek. A Bvtv. 173. §-a (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése értelmében a telefonbeszélgetés a kapcsolattartás egyik formája, amelyet a büntetésvégrehajtási intézet biztosít a fogvatartottaknak. Ezt a jogát pedig a felperes a fali telefon használatával abban az időszakban is gyakorolhatta és gyakorolta is, amikor nem rendelkezett mobiltelefonnal. Ez utóbbi csupán egy kényelmi szolgáltatás, ezért az IM rendelet 1. mellékletének 6.8. pontja szerint a mobilkészülék nem minősül kötelező felszerelési tárgynak. Annak hiánya tehát legfeljebb kényelmetlenséget okoz, a kapcsolattartási jog gyakorlását azonban nem korlátozza, sérelemdíjra pedig végképp nem ad alapot. A kártérítési eljárás alapját képező fegyelmi eljárás 2018. március 26-én szűnt meg, amelyhez képest már 2018. április 23-án megszületett az intézet kárviselését megállapító új kártérítési határozat, a felperes pedig még aznap kapott egy mobiltelefont, ezért az ügyintézés nem húzódott el. Amennyiben mégis történt személyiségi jogsértés, a sérelemdíj iránti kereset akkor sem lehet alapos, mert a felperes nem szenvedett érdemi jogsérelmet. Abban az esetben pedig, ha mégis járna neki sérelemdíj, az elsőfokú bíróság által megítélt összeget le kell szállítani, az ugyanis eltűlzott.

[14] A felperes a Pp. 372. §-ának (2) bekezdésében foglalt határidőn belül nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

[15] Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása során nem lépte át a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelem korlátait [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése], olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt [Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései]. Ezért kizárólag abban foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság – a felperes fellebbezésében hivatkozott okok miatt – jogsértően utasította-e el a bilincshasználat miatt benyújtott keresetet, továbbá – az alperes fellebbezésében hivatkozott okok miatt – jogsértően adott-e helyt a mobiltelefon átmeneti hiánya miatt előterjesztett keresetnek. Ennek eredményeként a felperes fellebbezését alaptalannak, az alperes fellebbezését pedig alaposnak találta.

[16] Az elsőfokú bíróság a tényállást a felperes fellebbezésével érintett kereset eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta és túlnyomórészt helyesen is állapította meg. Azt csupán azzal kellett kiegészíteni, hogy a felperes a 2023. február 13-án megtartott tárgyaláson előadott személyes nyilatkozata szerint (P.20.948/2022/11. számú jegyzőkönyv 9. oldalának 3. bekezdése) korábban különleges katonai kiképzésben részesült és idegenlégióként szolgált, az egyéni kezelési utasítás szerint pedig emberölést, csempészetet-orgazdaságot, rablást, robbanószerrel és robbanóanyaggal visszaélést, gazdaságot, fogolyszökést, közokirat-hamisítást, valamint rongálást követett el, így legkorábban 2036-ban lehet feltételes szabadságra bocsátani. Az így kiegészített tényállás alapján az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság keresetet elutasító érdemi döntésével, annak indokolását azonban az alábbiak szerint pontosítani kell.

[17] Ebben a keresetében ugyanis a felperes nem azt sérelmezte, hogy az alperes magas biztonsági kockázatú fogvatartottnak minősítette őt, hanem azt, hogy csak bilincsben engedte ki a szabad levegőre. Erre tekintettel a per során nem abban kellett állást foglalni, hogy az alperes a jogszabályoknak megfelelően minősítette-e a felperest magas biztonsági kockázatú fogvatartottnak, hanem abban, hogy megsértette-e az emberi méltósághoz fűződő jogát akkor, amikor a napi egy óra szabad levegőn tartózkodása során is bilincsben tartotta őt. A jogvita eldöntéséhez tehát nem kellett felülvizsgálni a felperes biztonsági besorolását, így a

keresetet elbíráló bíróságok semmiképp sem vonhatták el a biztonsági besorolás felülvizsgálatára jogosult/köteles büntetésvégrehajtási fórumok e körben fennálló hatásköreit. Erre tekintettel a személyiségi jogsértő bilincselés miatt benyújtott keresetet nem lehetett elutasítani arra hivatkozással, hogy ügyész vagy büntetésvégrehajtási bíró nem nyilvánította jogellenessé a felperes magas biztonsági kockázatba sorolását. Ezért az ítéltábla mellőzte az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes érvelését, és – az egységes bírói gyakorlatnak megfelelően (pl.: Kúria Pfv.IV.20.793/2016/6., Pfv.IV.21.117/2016/6., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.529/2021/3., Győri Ítéltábla Pf.20.012/2016/5.) – érdemben vizsgálta, hogy a szabad levegőn való tartózkodás során alkalmazott bilincselés valóban sértette-e a felperes emberi méltósághoz fűződő jogát vagy nem.

[18] A felperes a keresetében két okból is személyiségi jogsértőnek tartotta az általa sérelmezett bilincselést. Az egyik ok az volt, hogy a bilincs használata miatt fagyási sérülései keletkeztek, amit azonban az elsőfokú ítélet szerint nem bizonyított, ezt az érvelést pedig a fellebbezésében nem sérelmezte. Erre tekintettel a fellebbezési korlátok között eljáró ítéltábla [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése] ebben a körben nem vizsgálhatta felül az elsőfokú ítéletet. A másik ok, amely a felperes szerint jogsértővé tette a bilincshasználatot, az volt, hogy annak elrendelésekor az alperes nem vette figyelembe a hibás rezsimbesorolását. Bár ezt az érvelését a fellebbezésében is megismételte, az nem foghatott helyt. A fegyház fokozatban fogvatartott felperes esetében ugyanis a szigorúbb rezsimbesorolás kizárólag az IM rendelet 39. §-ának (1) bekezdésében felsorolt fogvatartotti jogokat korlátozta, arra tehát nem volt kihatással, hogy a felperes bilincsből vagy anélkül lehet-e szabad levegőn. Erre tekintettel a felperes által sérelmezett bilincshasználat nem volt okozati kapcsolatban a hibás rezsimbesorolással, ezért azt erre hivatkozással sem lehetett személyiségi jogsértőnek minősíteni.

[19] Ahogy azt a Kúria már több precedensképes határozatában, így a Pfv.IV.20.793/2016/6. számú ítéletének [16] bekezdésében, valamint a Pfv.IV.21.117/2016/6. számú ítéletének [13] pontjában is kifejtette: a bilincs mozgáskorlátozó eszközként való alkalmazásához nem szükséges „többletcselekmény”, arra tehát nemcsak a fogvatartott biztonságot veszélyeztető magatartása adhat alapot, hanem egyéb körülmények is mérlegelhetők. Ilyenek a felperes kiegészített tényállásban felsorolt személyi körülményei: a különleges katonai kiképzése, az idegenlégiós múltja, az általa elkövetett nagyszámú, kiemelt súlyú bűncselekmény (egyebek mellett az emberölés és a fogolyszökés), valamint a feltételes szabadságra bocsátásának távoli időpontja, amelyek az IM rendelet 54. §-ának (1) bekezdése alapján önmagukban is indokoltá tették a bilincshasználatot a szabad levegőn való tartózkodása során, így az nem sérthette a felperes emberi méltósághoz fűződő jogát.

[20] Erre tekintettel nem volt szükség a felperes egyéni kockázatelemzésének beszerzésére, ezért az elsőfokú bíróság érdemben helyesen mellőzte a felperes erre irányuló indítványának teljesítését. Az általa kifejtett indokolást azonban e körben is pontosítani kellett, mert a Pp. a szabad bizonyítás elvén alapul, azaz a bíróság minden bizonyítékot felhasználhat, amely alkalmas a tényállás megállapítására [Pp. 263. §-ának (1) bekezdése]. Ez alól csak olyan jogszabályi rendelkezés tehet kivételt, amely kifejezetten megtiltja egyes bizonyítékok felhasználását [pl.: a Pp. 269. §-ának (1) bekezdése]. A Bvtv. 26. §-ának (4) bekezdése és a Bvsz. 30. §-ának (3) bekezdése azonban nem ilyen jogszabályi rendelkezések, mert azok nem tiltják meg az egyéni kockázatelemzés bizonyítékként történő felhasználását, hanem csupán azt mondják ki, hogy ezt az okiratot a fogvatartott csak a szabadulása után ismerheti meg. Arra hivatkozással azonban, hogy a felperes nem ismerheti meg az egyéni kockázatelemzését, nem lehetett volna mellőzni annak beszerzését, mert az elsőfokú bíróság ezt az okiratot a Pp. 163. §-a (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával bizonyítékként értékelhette volna úgy is, hogy azt a felperessel nem ismerteti. Az indítvány mellőzésének

helyes indoka tehát nem az, hogy az egyéni kockázatelemzést nem lehetett volna bizonyítékként felhasználni, hanem az, hogy annak beszerzésére nem volt szükség, azt ugyanis már a rendelkezésre álló adatok, egyebek mellett a felperes ismert személyi körülményei alapján is meg lehetett állapítani, hogy a szabad levegőn tartózkodás során fogatosított bilincshasználat a keresetben foglalt egyik ok miatt sem sértette a felperes emberi méltósághoz fűződő jogát.

[21] Arra ugyanakkor helyesen utalt az elsőfokú bíróság, hogy jelen perben nem lehetett alkalmazni a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.529/2021/3. számú határozatában foglalt iránymutatást. Ennek oka az, hogy a jelen eljárás tárgyát képező kereset/ellenkérelem eltért a hivatkozott ügyben előterjesztett keresettől/ellenkérelemtől. Jelen perben ugyanis a felperes kizárólag a fagyási sérülései és a hibás rezsimbesorolás miatt tartotta személyiségi jogsértőnek a megbilincselését, amelyet az alperes az ellenkérelmében kifejtett részletes indokok, köztük a felperes ismert személyi körülményei miatt helytállóan tartott alaptalannak. Ezzel szemben a hivatkozott ügyben benyújtott kereset kifejezetten a retorziós célzattal fogatosított bilincshasználaton alapult, amellyel szemben az alperes csupán a vonatkozó jogszabályokat sorolta fel, konkrét tényekre, így a fogvatartott személyi körülményeire nem utalt (lásd a hivatkozott határozat [58] bekezdését). Abból tehát, hogy az ítéltábla a hivatkozott határozatában – a jelen ügytől eltérő kereseti és ellenkérelmi korlátok között – személyiségi jogsértőnek minősítette a szabad levegőn tartózkodás során fogatosított bilincshasználatot, nem következett az, hogy a felperes megbilincselése is sértette az emberi méltósághoz fűződő jogot.

[22] A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság – személyiségi jogsértés hiányában – jogszerűen utasította el a bilincshasználat miatt követelt sérelemdíj megfizetése iránti keresetet, ezért a felperes fellebbezése nem vezetett eredményre.

[23] Bár az elsőfokú ítélet helyesen tartalmazta az alperes fellebbezésével érintett kereset eldöntéséhez szükséges tényállást is, az abból levont jogi következtetéssel az ítéltábla nem értett egyet. Az alperes ugyanis mind az elsőfokú eljárás során, mind pedig a fellebbezésében helytállóan utalt arra, hogy önmagában a mobiltelefon átmeneti hiánya nem érintette a felperes magánélethez és kapcsolattartáshoz fűződő személyiségi jogát, mert az IM rendelet 39. §-a (1) bekezdésének b) pontjában írt keretek között szabadon használhatta az intézet folyosóján található fali telefont, azaz 2017. október 27-től 2018. április 23-ig is gyakorolhatta, sőt: a csatolt híváslista szerint ténylegesen gyakorolta is az őt megillető telefonos kapcsolattartási jogot. Az egyéb kapcsolattartási módokra (pl.: látogató fogadása, levél és csomag küldése, átvétele) pedig nyilvánvalóan nem hatott ki az, hogy a felperesnek hat hónapig nem volt mobiltelefonja. Az a körülmény tehát, hogy a felperes – mobilkészülék hiányában – csak akkor tudott telefonálni, ha kiengedték őt a folyosói telefonhoz, nem jelentett meg nem engedett beavatkozást a magánszférájába és érdemben nem korlátozta a kapcsolattartási jogát, mert ő maga sem hivatkozott arra, hogy e kéréseit az alperes – a jogszabályi keretek megsértésével – bármikor elutasította volna. Az a kényelmetlenség, kellemetlenség és bosszúság pedig, amely a mobiltelefon átmeneti hiányából fakadt, a Kúria Pfv.V.20.344/2015/5. számú precedensképes határozatával egyezően nem minősül személyiségi jogsérelemnek.

[24] Bár a felperes a keresetének alapjaként hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.030/2022/67. számú ítéletére is, jelen perben nem lehetett alkalmazni az abban foglalt iránymutatást, e határozat ugyanis azon a tényálláson alapult, hogy a fogvatartott a mobiltelefon mellett a fali telefont sem használhatta (lásd e határozat [19] bekezdését). Ezzel szemben jelen perben nem volt vitás, hogy a felperes minden olyan esetben hozzáfért a fali telefonhoz, amikor azt kérte, így nem sérült a magánélethez és a kapcsolattartáshoz fűződő

joga, ezért a sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetét – a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.940/2018/4/II. számú ítéletével egyezően – el kellett utasítani.

[25] A kereset teljes elutasítására tekintettel a felperes az elsőfokú eljárásban teljes pervesztes lett. Mivel azonban az alperes nem kérte az elsőfokú perköltségének megtérítését, ennek viseléséről nem kellett dönten [Pp. 82. §-ának (3) bekezdése]. A feljegyzett kereseti illetéket ugyanakkor a felperes teljes összegben köteles megfizetni [Pp. 83. §-ának (1) bekezdése, 102. §-ának (1) bekezdése].

[26] A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írt módon részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[27] A felperes mind a saját, mind pedig az alperes fellebbezése tekintetében pervesztes lett. Mivel azonban az alperes a másodfokú tárgyaláson pontosított nyilatkozata szerint nem tartott igényt a másodfokú perköltségére sem, ennek viseléséről sem kellett dönten [Pp. 82. §-ának (3) bekezdése]. A feljegyzett fellebbezési illetéket ugyanakkor a felperes teljes összegben köteles megfizetni [Pp. 83. §-ának (1) bekezdése, 102. §-ának (1) bekezdése].

Debrecen, 2024. május 9.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró